Skattelagstiftning och taxeringsarbete

Av Ivar Dahlin

En skattelagstiftning måste hållas levande, den måste vara aktuell, den måste anpassas efter samhällets förändring. Nya bestämmelser måste därför tillkomma i regel varje år. Å andra sidan är det lika viktigt att gamla föråldrade lagbestämmelser plockas bort. Dessa gamla lagbestämmelser saknar ofta betydelse ur skattesynpunkt men kräver tid och arbete vid taxeringen och i vissa fall även ter sig löjliga för den skattskyldige. Det sista är viktigt med hänsyn till den respekt lagstiftningen bör inge.

Under senare år har det alltmer talats om att deklarationsgranskningen i huvudsak skall koncentreras till sådana grupper skattskyldiga, som har störst möjligheter att komma undan skatt. Granskningen är i allt väsentligt bunden till lagstiftningen. Vi måste alltså börja med att se över lagbestämmelserna, deklarationsförfarandet och så taxeringsarbetet. Kanske vi i vissa fall även bör ge avkall på rättvisekraven.

Jag vill med denna artikel belysa några få exempel från arbetet med vanliga löntagardeklarationer. Denna grupp omfattar ju flertalet skattskyldiga och rimligtvis bör ju deklarationsgranskningen i regel vara enkel. Men även om granskningen är enkel så är den ofta tidsödande på grund av det stora antalet avvikelser från deklarationerna. Dessa avvikelser belastar inte enbart granskningsarbetet utan även det fortsatta taxeringsarbetet, t ex databehandlingen.

Vi följer gången vid upprättande av en deklaration och börjar med sidan 2 i deklarationsblanketten. Mitt på sidan skall vi avrunda avdraget för inkomsternas förvärvande till jämna 100 kr. Har vi inget avdrag får vi göra ett schablonavdrag på 100 kr. Vilka stora felmöjligheter. Ej avrunda eller avrunda enligt gängse regler nedåt om avdraget slutar på belopp under 50. Ej yrka något avdrag. Yrka avdrag plus schablonavdrag med 100 kr. Alla dessa varianter förekommer och tyvärr ej så sällan. Det finns även skattskyldiga som är konsekventa och fortsätter att avrunda vid Inkomst av kapital, Allmänna avdrag o s v.

Skall vi så se lite närmare på vilka problem som ofta uppkommmer betr avdraget för inkomsternas förvärvande utöver schablonhundralappen. Vi har för-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:57

ståsdet omdiskuterade bilreseavdraget. Bestämmelserna här är väl i och för sig vettiga och ger väl också en teoretisk rättvisa. Dessutom är det ju fråga om relativt stora belopp och det kan därför vara motiverat med ett mera tidskrävande taxeringsarbete. Svårigheterna hänför sig i huvudsak till större orter med allmänna kommunikationsmedel. Tidsvinsten vid bilresor till arbetsplatsen är omöjlig att fastställa rättvist. Kanske man kunde finna en bättre utformning av avdraget. Eller man kanske borde sänka det så att det täckte bara de direkta driftkostanderna om allmänna kommunikationsmedel finns. Intresset för bilavdrag skulle härigenom minska och rent skattefusk skulle bli mindre lönande.

Avdraget för arbetskläder är ett senare tiders påfund. Jag har tyvärr inte haft tillfälle att studera förarbetena till denna lagbestämmelse men det är skrämmande att dylika lagbestämmelser kan tillkomma i våra dagar. Så vitt jag förstår finns det inte ens ett spår av rättvisa bakom detta avdrag. Det är naturligt att alltfler löntagargrupper yrkar detta avdrag. Benämningen ändras ofta till skyddskläder. Det skrivs i taxeringsnämnderna massor med brev om bara detta avdrag.

Så har vi avdrag för facklitteratur. Vem behöver inte köpa facklitteratur. Allt fler yrkesgrupper behöver tydligen facklitteratur. Snart blir det väl bara pensionärer som ej yrkar avdrag för facklitteratur. 300 kr tycks ha blivit ett belopp som betraktas som schablon. Att avgöra vilka avdrag som är motiverade är inte möjligt. Ej heller är det möjligt att utreda i den omfattning som vore önskvärd. Det måste till slut bli en schablonbehandling i de flesta fall utan krav på rättvisa varken i det egna taxeringsdistriktet eller gentemot andra distrikt.

Bestämmelserna under inkomst av kapital är tillräckligt krångliga utan att de behöver kompliceras ytterligare med ränta på överskjutande prel skatt. Teoretiskt är det naturligtvis riktigt. Vi eliminerar inte marginalskatteeffekten. Men får vi inte offra denna rättvisa för enkelhetens skull. Räntan bör vara skattefri och procentsatsen fastställas med hänsyn härtill. Med nuvarande system glöms räntan ofta bort. Om rättelse skall ske, mycket arbete — liten effekt. Vi bör i stället försöka få mera tid till yrkade avdrag för skuldräntor. Skuldränteavdragen har nu blivit så vanliga och så stora att vi inte längre kan behandla dem schablonmässigt. Vi är noggranna med kontrolluppgifter på inkomst även då det gäller små belopp men vi accepterar ränteavdrag på flera tusen kronor utan kontroll. Kan vi kräva en kontrolluppgift som kan databehandlas eller finns någon annan lösning. Sannolikt kan vi inte räkna med att skuldränteavdragen försvinner även om vissa förändringar kan väntas.

På fjärde sidan träffar vi ånyo på avdragsproblem. Först har vi pensionsförsäkring. Här upptas ofta avdrag för andra försäkringar, som skall rymmas inom 250 resp 500 kr avdraget. De verkliga pensionsförsäkringsavdragen är så få, att man kunde begära kvitto från försäkringsbolagen som bilaga till deklarationen. Härigenom kunde felaktiga yrkanden kunna stoppas. Betr övriga

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:57

försäkringsavdrag bör man på deklarationsblanketten upplysa om att maxbeloppet är 250 kr för ensamstående och 500 gemensamt för gifta och ensamstående med barn.

Så har vi avdrag för underhåll och periodiska understöd. Betr underhåll till barn bör i deklarationen anges att barnet skall stå som mottagare. Om föräldern anges som mottagare vet man ej om underhållet avser barn och sålunda är skattefritt för mottagaren. De flesta taxerare är nog överens om att periodiskt understöd i många fall är hjälp till självhjälp. Hur mycket fusk som dessutom förekommer är svårt att bedöma. Behovet av detta avdrag borde ej vara så stort. Kanske det kunde helt slopas. Man kunde även tänka sig att — kanske som övergång — ge avdrag med t ex hälften av utgivet understöd. Det skulle vara intressant att se hur många understöd som skulle försvinna.

Har då dessa lagbestämmelser någon betydelse. Det är ju med några undantag bara fråga om småbelopp. Men det är just dessa småbelopp som vållar alltför mycket arbete i förhållande till sitt värde. Vid ett riktigt utfört taxeringsarbete måste den skattskyldige underrättas om alla ändringar i deklarationen. En stickprovsundersökning visar att antalet skrivelser från deklarationsgranskarna till de skattskyldiga uppgår till 40 — 50 procent av antalet deklarationer. Det övervägande antalet gäller småbelopp, som jag här berört. Om vi härtill lägger meddelanden till folkpensionärer om extra avdrag och underrättelser om felsummeringar o dyl, så har vi reducerat antalet skrivelser väsentligt. Givetvis måste beslut lämnas om verkliga avvikelser. Det borde dock finnas möjligheter att underlätta taxeringsarbetet på detta område, så att det blir mera tid till den egentliga granskningen.

Det sägs att det svenska folket är skatteträtt. Ja, men det är också trött på skattemyndigheter och skattelagar. Vi måste skapa en dialog mellan parterna och vi måste förenkla lagbestämmelser och anvisningar för att få förståelse för vårt arbete. Varför inte också ge våra kunder viss deklarationshjälp.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:57

ÖHRLINGS

Öhrlings Revisionsbyrå AB med dotterbolag är en av de större revisionsbyråerna i Sverige. Vi är f n drygt 550 anställda och har kontor på 30 platser i Sverige samt dessutom i Köpenhamn och Helsingfors. Vi samarbetar med Coopers & Lybrand vars revisionsorganisation omspänner hela världen. Våra klienter är av de mest skiftande slag: börsnoterade företag, småföretag och utlandsägda dotterbolag. De representerar praktiskt taget alla branscher.

SKATTEEXPERTER

Hos oss krävs av varje revisor att han är kunnig i normalt förekommande skatterättsliga frågor. Av naturliga skäl behärskar dock inte varje revisor skattefrågor av mera speciell natur. Vi har därför inom byrån sedan flera år organiserat våra särskilda skatteexperter i en skatteavdelning. Experterna är jurister och/eller civilekonomer med en gedigen erfarenhet från bl a företagsbeskattningens område.

Skatteavdelningen verkar dels som specialistorgan för byråns revisorer dels som konsulter i direkt kontakt med klienter eller deras advokat.

Eftersom efterfrågan på kvalificerade utredningar och kvalificerad rådgivning ökat kraftigt och arbetsvolymen väntas öka ytterligare behöver vi nu rekrytera en eller två erfarna skatteexperter.

Våra arbetsuppgifter kräver goda kunskaper i skatterätt med en jur kand- och/eller civilekonomexamen samt gärna en flerårig kvalificerad praktik, från skattedomstol eller liknande. Anspråken på de personliga egenskaperna måste naturligtvis också ställas högt.

Vi erbjuder stimulerande arbetsmiljö och arbetsuppgifter med lockande utvecklingsmöjligheter.

Ring Lars Hemmingsson, tel 08/22 12 00 om Du vill ha närmare upplysningar.

Ansökningshandlingarna skickas så snart som möjligt till Carl Henrik Witt, Öhrlings Revisionsbyrå AB, Sturegatan 1, 114 35 Stockholm.